

VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC SỚM ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN CỦA TRẺ MẦM NON

TS. Nguyễn Thị Thu Huyền
Trường Cao đẳng Thái Nguyên
Email: huyenntt@tce.edu.vn

Tóm tắt: Giáo dục sớm đóng vai trò then chốt trong việc đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non. Giai đoạn này là thời kỳ vàng để trẻ tiếp thu kiến thức, kỹ năng và hình thành nhân cách. Bài báo này tập trung phân tích những tác động tích cực của giáo dục sớm đối với sự phát triển của trẻ trên nhiều khía cạnh. Bài báo nhấn mạnh rằng, giáo dục sớm không chỉ là việc truyền đạt kiến thức mà còn là việc tạo ra môi trường yêu thương, khuyến khích trẻ khám phá và phát huy tiềm năng của bản thân. Cha mẹ và giáo viên đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra môi trường giáo dục tích cực, phù hợp với từng giai đoạn phát triển của trẻ. Đầu tư vào giáo dục sớm là đầu tư vào tương lai của trẻ, giúp trẻ trở thành những công dân có ích cho xã hội.

Từ khóa: Giáo dục sớm, trẻ mầm non, phát triển toàn diện, phát triển thể chất, phát triển nhận thức, phát triển ngôn ngữ, phát triển tình cảm xã hội.

THE ROLE OF EARLY EDUCATION IN THE COMPREHENSIVE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN

Dr. Nguyen Thi Thu Huyen
Thai Nguyen College
Email: huyenntt@tce.edu.vn

Abstract: Early childhood education plays a crucial role in laying the foundation for the holistic development of preschool children. This stage is considered a golden period for children to acquire knowledge, skills, and shape their personality. This paper focuses on analyzing the positive impacts of early education on various aspects of child development. It emphasizes that early education is not merely about transmitting knowledge, but also about creating a nurturing environment that encourages children to explore and maximize their potential. Parents and teachers play a vital role in building a positive educational environment appropriate to each stage of a child's development. Investing in early education means investing in the future of children, enabling them to become valuable citizens of society.

Keywords: Early childhood education, preschool children, holistic development, physical development, cognitive development, language development, socio-emotional development.

Nhận bài: 21/07/2025

Phản biện: 21/08/2025

Duyệt đăng: 25/08/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Các lý thuyết phát triển trẻ em của Piaget, Vygotsky, Erikson và nhiều học giả khác đều nhấn mạnh vai trò quyết định của giai đoạn đầu đời trong sự hình thành và phát triển của trẻ (Ayu Paramitasari & Herunimas J. Rompas, 2021). Giáo dục sớm được coi là nền tảng vững chắc cho phát triển nhận thức, kỹ năng xã hội và khả năng học tập lâu dài, bởi trong những năm đầu, não bộ của trẻ có khả năng tiếp nhận thông tin và trải nghiệm với tốc độ nhanh chóng. Việc can thiệp, chăm sóc và giáo dục đúng thời điểm giúp phát huy tối đa tiềm năng bẩm sinh của trẻ và có thể quyết định sự phát triển ở giai đoạn trưởng thành (Nguyễn Hồng Thuận & Phan Thị Hương Giang, 2023).

Từ các phương pháp truyền thống như Montessori, Reggio Emilia đến các phương pháp hiện đại như STEAM, giáo dục sớm đều hướng tới phát triển toàn diện: thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội, đồng thời hình thành phẩm chất đạo đức, sự tự tin và khả năng thích ứng của

trẻ. Ở Việt Nam, giáo dục sớm đang ngày càng được quan tâm và triển khai rộng rãi trong nhà trường, gia đình và cộng đồng. Tuy nhiên, nghiên cứu trong lĩnh vực này vẫn còn khoảng trống, chủ yếu tập trung ngắn hạn, thiếu các nghiên cứu dài hạn đánh giá hiệu quả bền vững. Bài báo này phân tích vai trò của giáo dục sớm trong phát triển toàn diện trẻ mầm non, từ đó đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục sớm trong bối cảnh Việt Nam hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quan niệm về giáo dục sớm ở trẻ mầm non

Giáo dục sớm được định nghĩa là giai đoạn đầu tiên của việc dạy và học, thường áp dụng cho trẻ từ 0 đến 8 tuổi (Early Education Curriculum, 2022). Đây là thời kỳ “cửa sổ cơ hội” – giai đoạn vàng cho sự phát triển não bộ và khả năng tiếp thu của trẻ (Trần Thị Thu Vân, 2021). Các nghiên cứu và tài liệu quốc tế như của UNICEF (2023), UNESCO (2019), Cadima (2020), và National

Academies Press (2015) đều khẳng định giáo dục sớm có tác động sâu rộng đến sự phát triển toàn diện và thành công học tập lâu dài của trẻ. Thuật ngữ “Early Childhood Education (ECE)” thường được sử dụng để chỉ các hình thức giáo dục chính thức hoặc không chính thức cho trẻ từ khi mới sinh đến 8 tuổi, bao gồm cả chăm sóc, giáo dục, sức khỏe và dinh dưỡng.

UNESCO nhấn mạnh rằng giáo dục sớm là quyền cơ bản của mọi trẻ em và là trách nhiệm của gia đình, cộng đồng và nhà nước. Bản chất của giáo dục sớm không phải là “ép học”, mà là tạo môi trường nuôi dưỡng và kích thích sự phát triển tự nhiên của trẻ, giúp hình thành kỹ năng nền tảng và chuẩn bị cho học tập suốt đời. Phương pháp giáo dục sớm thường chú trọng vào việc học thông qua trò chơi, hoạt động sáng tạo và trải nghiệm thực tế. Do đó, giáo viên và người chăm sóc cần có chuyên môn và phương pháp phù hợp để xây dựng môi trường an toàn, giàu tính khuyến khích, qua đó hỗ trợ trẻ phát triển trí tuệ, cảm xúc, xã hội và nhân cách một cách bền vững.

2.2. Vai trò của giáo dục sớm đối với trẻ mầm non

Giáo dục không chỉ là quyết định sáng suốt mà còn là khoản đầu tư cho tương lai và mang lại vô số lợi ích cho sự phát triển toàn diện của trẻ. Não bộ của trẻ phát triển nhanh chóng ở giai đoạn này, hình thành các kết nối thần kinh thiết yếu. Các nhà giáo dục coi đây là “Giai đoạn vàng”, là thời kỳ tối ưu để trẻ tiếp thu kiến thức và các kỹ năng cần thiết.

Tác giả Yingjing Wang (2024); Edward Melhuish, Julian Gardiner (2020); Blanden, J (2019); Melhuish, E. & Gardiner, J. (2018); Atteberry (2019) trong nghiên cứu của mình đã chứng minh: Giáo dục sớm có ảnh hưởng tích cực đến nhiều khía cạnh phát triển của trẻ như khả năng trí tuệ, hành vi, kỹ năng và thái độ. Việc giáo viên sử dụng các phương pháp giáo dục phù hợp cũng ảnh hưởng lớn đến sự phát triển của trẻ. Điều bắt buộc là toàn xã hội phải hiểu được tầm quan trọng của giáo dục trẻ nhỏ và thiết lập nền tảng giáo dục vững chắc cho trẻ em.

** Phát triển kỹ năng xã hội và ngôn ngữ:* Giáo dục sớm đóng vai trò then chốt trong việc nuôi dưỡng các kỹ năng xã hội như xây dựng mối quan hệ xã hội, tăng cường giao tiếp của trẻ. Trẻ em học cách giao tiếp, chia sẻ, hợp tác và giải quyết xung đột bằng cách tương tác với bạn bè; trẻ cải thiện khả năng ngôn ngữ của mình thông qua vui chơi và tương tác, tạo thành nền tảng vững chắc cho việc học trong tương lai.

** Phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề và tư duy phản biện:* Giáo dục mầm non khuyến khích trẻ em phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề thông qua các trải nghiệm học tập đa dạng, chẳng hạn như xếp khối hoặc giải câu đố đơn giản; Trẻ em học cách phân tích tình huống, đưa ra quyết định và tìm giải pháp những kỹ năng quan trọng để thành công suốt đời.

** Phát triển kỹ năng quản lý cảm xúc:* Những trải nghiệm giáo dục tích cực trong thời thơ ấu có tác động sâu sắc đến sức khỏe tinh thần và cảm xúc của trẻ trong tương lai. Trẻ em được giáo dục sớm có xu hướng phát triển các kỹ năng tự điều chỉnh cảm xúc tốt hơn và có khả năng xử lý căng thẳng và áp lực hiệu quả hơn.

Sự tự tin trong học tập và kết nối với người khác tạo nên nền tảng vững chắc cho sự phát triển về mặt tâm lý và cảm xúc. Một đứa trẻ tự tin sẽ dễ dàng tham gia các hoạt động nhóm, hợp tác hiệu quả và thích nghi với môi trường học tập mới.

** Giáo dục sớm chính là sự đầu tư cho tương lai:* Giáo dục trẻ nhỏ không chỉ mang lại lợi ích cho trẻ mà còn cho toàn xã hội. Trẻ em được giáo dục tốt sẽ trở thành những công dân có trách nhiệm, sáng tạo và đóng góp tích cực cho cộng đồng của mình. Nghiên cứu cho thấy các quốc gia có hệ thống giáo dục sớm vững mạnh thường có tỷ lệ biết chữ cao hơn và dân số khỏe mạnh, hạnh phúc hơn.

2.3. Các nguyên tắc cơ bản trong giáo dục sớm ở trẻ mầm non

Theo các nghiên cứu của Kimberly Franklin, James McNinch, Ann Sherman (2016) và Kakembo Aisha Annet (2024), việc tuân thủ các nguyên tắc trong giáo dục sớm giữ vai trò quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ. Trước hết, giáo dục sớm cần tôn trọng sự phát triển tự nhiên của trẻ và lấy trẻ làm trung tâm. Mỗi trẻ là một cá thể độc lập với tốc độ và tiềm năng riêng, do đó giáo viên cần quan sát kỹ lưỡng, lựa chọn phương pháp phù hợp, khuyến khích trẻ tự khám phá và học hỏi. Song song, giáo dục cần tôn trọng sự khác biệt, đảm bảo trẻ có nhu cầu đặc biệt vẫn được tiếp cận môi trường giáo dục chất lượng.

Một nguyên tắc quan trọng là giáo dục thông qua vui chơi, vì vui chơi là hoạt động tự nhiên, giúp trẻ phát triển trí tưởng tượng, ngôn ngữ, nhận thức và kỹ năng xã hội. Do đó, giáo viên cần lồng ghép kiến thức vào trò chơi nhập vai, vận động, sáng tạo. Đồng thời, việc tạo môi trường giáo dục phong phú với màu sắc, âm thanh, hình ảnh, đồ chơi và hoạt động trải nghiệm đa dạng sẽ khơi gợi sự tò mò và thúc đẩy tư duy của trẻ.

Tương tác tích cực giữa trẻ với giáo viên, bạn bè và người thân là yếu tố nền tảng, giúp phát triển kỹ năng xã hội và hợp tác. Giáo dục sớm cũng cần hướng đến phát triển toàn diện các lĩnh vực: thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội, thẩm mỹ, đồng thời trang bị kỹ năng sống thiết yếu. Bên cạnh đó, sự gắn kết giữa gia đình và nhà trường đóng vai trò quan trọng trong việc đồng bộ phương pháp giáo dục, thông qua trao đổi thông tin, hợp phụ huynh và sự tham gia của gia đình vào hoạt động giáo dục.

Cốt lõi của giáo dục sớm là tình yêu thương và sự kiên nhẫn, giúp trẻ cảm thấy an toàn, được tôn trọng và khích lệ phát triển. Giáo viên cần lắng nghe, thấu hiểu, đồng viên và đồng hành cùng trẻ. Trẻ cũng cần được tạo cơ hội khám phá thế giới xung quanh thông qua dã ngoại, tham quan, tiếp xúc thiên nhiên để mở rộng hiểu biết. Cuối cùng, việc đánh giá sự phát triển toàn diện phải được tiến hành liên tục, đa dạng phương pháp, không chỉ tập trung vào học tập mà cả thể chất, ngôn ngữ, cảm xúc và xã hội.

Việc tuân thủ những nguyên tắc này không chỉ giúp trẻ phát triển toàn diện, hình thành nhân cách và kỹ năng sống mà còn giúp giáo viên nâng cao hiệu quả giảng dạy, khẳng định vai trò trong sự nghiệp giáo dục.

2.4. Một số phương pháp và hình thức giáo dục sớm hiệu quả

Hiện nay, nhiều phương pháp giáo dục sớm tiên tiến đã được đưa vào Việt Nam, mở rộng cơ hội tiếp cận cho phụ huynh và trẻ em. Trong đó, *phương pháp Montessori* nhấn mạnh sự độc lập, học tập thực hành và vai trò hướng dẫn của giáo viên. Môi trường học tập được thiết kế đa dạng với vật liệu tự nhiên, giúp trẻ phát triển giác quan và kỹ năng xã hội. *Phương pháp Reggio Emilia* khẳng định mỗi trẻ có “100 ngôn ngữ” để thể hiện bản thân, khuyến khích sự sáng tạo, tư duy phản biện, lấy môi trường như “người thầy thứ ba” và đề cao mối quan hệ tương tác giữa trẻ và giáo viên. *Phương pháp Waldorf Steiner* tiếp cận giáo dục theo ba giai đoạn phát triển, chú trọng học tập qua trải nghiệm giác quan, trí tưởng tượng và tư duy, hướng đến phát triển toàn diện nhân cách.

Bên cạnh đó, *phương pháp Glenn Doman* phù hợp với trẻ 0–6 tuổi, tập trung kích thích não bộ thông qua thẻ FlashCard và Dot card để phát huy khả năng ghi nhớ hình ảnh. *Phương pháp Shichida*, do giáo sư Makoto Shichida sáng lập, hướng đến phát triển cân bằng trí tuệ, tinh thần và

thể chất, khai thác khả năng bẩm sinh của trẻ trong môi trường thuận lợi. *Phương pháp STEAM* tích hợp Khoa học, Công nghệ, Kỹ thuật, Nghệ thuật và Toán học, giúp trẻ học tập thông qua khám phá, chế tạo, thí nghiệm, từ đó phát triển tư duy đa chiều, kỹ năng hợp tác và giải quyết vấn đề.

Các phương pháp này đều lấy trẻ làm trung tâm, coi trọng học qua chơi, sáng tạo và trải nghiệm thực tế. Từ việc nghiên cứu, có thể rút ra nhiều bài học kinh nghiệm cho Việt Nam trong việc xây dựng *Chương trình Giáo dục mầm non mới*: (1) tập trung phát triển năng lực cá nhân và kỹ năng xã hội; (2) gắn kết với giá trị văn hóa thông qua trải nghiệm; (3) học thông qua chơi để kích thích hứng thú; (4) tôn trọng sự khác biệt và đa dạng của trẻ; (5) chuẩn bị kiến thức, kỹ năng cần thiết cho giai đoạn tiểu học.

Xây dựng chương trình giáo dục mầm non mới là yêu cầu cấp thiết trong chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam giai đoạn 2021–2039, tầm nhìn đến 2045. Một chương trình hiện đại, thống nhất toàn quốc sẽ tạo nền tảng vững chắc, nâng cao chất lượng giáo dục mầm non, bảo đảm trẻ đạt được các mục tiêu phát triển toàn diện, đóng góp vào sự phát triển bền vững của giáo dục Việt Nam (Nguyễn Hồng Thuận, 2022).

2.5. Vai trò của giáo viên và gia đình trong giáo dục sớm

Tuổi thơ, đặc biệt giai đoạn mẫu giáo, được coi là nền tảng quan trọng cho học tập suốt đời. Trong giai đoạn này, não bộ của trẻ rất nhạy bén, tiếp thu nhanh chóng thông qua vui chơi, khám phá và tương tác xã hội. Các nghiên cứu của Korlina Makulua, Mersy F. Halamury, Gerson Makulua (2019); Afshan Anees (2024); Izawati Ngadni, Chen Yee Shuang (2024) đều khẳng định vai trò then chốt của giáo viên trong việc định hình sự phát triển của trẻ. Giáo viên không chỉ là người dạy học mà còn là cố vấn, người hướng dẫn và tấm gương cho trẻ.

Trước hết, giáo viên là người thiết kế và tổ chức môi trường giáo dục an toàn, ấm áp, giàu tính kích thích, giúp trẻ được tự do khám phá. Giáo viên đồng thời là người quan sát, lắng nghe và hỗ trợ trẻ phát triển các kỹ năng nhận thức, ngôn ngữ, vận động và xã hội, khuyến khích trẻ sáng tạo, tự giải quyết vấn đề. Giáo viên cũng giữ vai trò cầu nối giữa nhà trường và gia đình, duy trì sự trao đổi thông tin thường xuyên, khuyến khích phụ huynh tham gia vào hoạt động lớp học, qua đó tạo sự đồng thuận trong giáo dục. Quan trọng hơn, giáo

viên cần trở thành người truyền cảm hứng, khơi dậy niềm đam mê học hỏi và tạo bầu không khí tích cực trong lớp học.

Bên cạnh đó, gia đình là môi trường giáo dục đầu tiên và bền vững nhất đối với trẻ. Cha mẹ là những “người thầy đầu tiên”, dạy trẻ về đạo đức, giá trị sống và các kỹ năng xã hội. Gia đình cần xây dựng môi trường sống lành mạnh, an toàn, đầy tình yêu thương, đồng thời đồng hành cùng trẻ qua trò chơi, đọc sách, trò chuyện và hoạt động khám phá. Cha mẹ cần phối hợp chặt chẽ với nhà trường, tham gia các hoạt động học tập, tạo sự thống nhất giữa gia đình và lớp học. Quan trọng hơn, cha mẹ là tấm gương trực tiếp cho trẻ noi theo, từ hành vi, lời nói đến cách ứng xử.

Sự kết hợp chặt chẽ giữa giáo viên và gia đình chính là yếu tố then chốt bảo đảm thành công của giáo dục sớm. Khi cả hai cùng xây dựng môi trường yêu thương, tích cực và thống nhất, trẻ sẽ có điều kiện phát triển toàn diện về thể chất, trí tuệ, tình cảm – xã hội, đồng thời tự tin và vững vàng hơn trên hành trình tương lai.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục sớm, giai đoạn giáo dục đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của trẻ từ 0 đến 6 tuổi, đã và đang trở thành mối quan tâm hàng đầu của các nhà nghiên cứu, nhà quản lý giáo dục, các bậc phụ huynh và toàn xã hội. Giai đoạn này được xem là “giai đoạn vàng” bởi sự phát triển vượt bậc về não bộ, khả năng tiếp thu và hình thành nhân cách của trẻ. Việc đầu tư vào giáo dục sớm không chỉ mang lại lợi ích cho cá nhân trẻ, mà còn đóng góp quan trọng vào việc xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao cho tương lai của đất nước.

Đầu tư vào giáo dục sớm không chỉ là trách nhiệm của gia đình mà còn cần sự hỗ trợ của cộng đồng. Cùng nhau, chúng ta có thể xây dựng môi trường giáo dục chất lượng cao, nơi mọi trẻ em đều có thể tiếp cận với những trải nghiệm học tập phong phú và đa dạng. Bằng cách lựa chọn phương pháp giáo dục phù hợp, chúng ta không chỉ giúp trẻ phát triển mà còn đầu tư cho tương lai của trẻ. Hãy bắt đầu hành trình giáo dục này ngay hôm nay vì một thế hệ cá nhân tự tin và sáng tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Atteberry, A. et al. (2019). The Effects of Full-Day Prekindergarten: Experimental Evidence of Impacts on Children's School Readiness. *Educ. Eval. Policy Anal.*, Vol 41, 537–562. American Educational Research Association.
2. Ayu Paramitasari, Herunimas J. Rompas (2021), The importance of early childhood education in the digital transformation era, *ENRICH, Jurnal Pendidikan, Bahasa, Sastra dan Linguistik*, Volume 2, Nomor 2, Juni 2021
3. Blanden, J. et al. (2019). Evaluating the Impact of Nursery Attendance on Children's Outcomes. UCL Institute of Education, University of Surrey.
4. Board on Children, Youth, and Families The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 500 Fifth Street, NW Washington, DC 20001 bocyf@nas.edu www.nationalacademies.org/bocyf
5. Dr. Afshan Anees (2024), Teacher education for early childhood care and education, *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)* - Volume: 10| Issue: 2| February 2024|| Journal DOI: 10.36713/epra2013 || SJIF Impact Factor 2024: 8.402 || ISI Value: 1.188
6. Early Education Curriculum – Nursery and Primary Cycles of the European Schools Approved by the Joint Teaching Committee - Meeting on 10 and 11 February 2022 – Online, Entry into force: on 1 September 2022
7. Edward Melhuish, Julian Gardiner (2020), Study of Early Education and Development (SEED): Impact Study on Early Education Use and Child Outcomes up to age five years, Department for education, Study of early education and development
8. Hanover Research (2022), Understanding early childhood education prepared for the school superintendents association,
9. Izawati Ngadni, Chen Yee Shuang (2024), The Role of Preschool Teachers, Parents, and Principals in Facilitating Home-School Partnership in Early Childhood Education, *International Journal of Academic research in Business and Social sciences* Vol 14, Issue 8, (2024) E-ISSN: 2222-6990
10. Joana Cadima, Gil Nata, Silvia, Vera Coelho and M. Clara Barata, 2020, Literature review on early childhood education and care for children under the age of 3, *OECD Education Working Paper* No. 243
11. Kimberly Franklin, James McNinch, Ann Sherman, (2016), ACDE's Accord on Early Learning and Early Childhood Education, Association of Canadian Deans of Education 2013, 2016
12. Kakembo Aisha Annet (2024), The Role of Play in Early Childhood Education: Balancing Fun and Learning, *Eurasian Experiment Journal of Arts and Management (EEJAM)* ISSN: 2992-412X, 31-34
13. Korlina Makulua, Mersy F.Halamury, Gerson Makulua (2019), Teacher as a Guideline Learning in Early Children, *ICCIRS*, December 11-14, Manado, Indonesia DOI 10.4108/eai.11-12-2019.2302174
14. Lena Damovska, Florina Shehu, Nadica Janeva, Simona Palcevaska, Liljana Samardziska Panova, (2009), Early childhood development early learning and development standards for children from 0-6 years, Ministry of Labour and Social Policy, ISBN 978-9989-2263-7-3
15. Melhuish, E. & Gardiner, J. (2018). Study of Early Education and Development (SEED): Impact Study on Early Education Use and Child Outcomes up to age four years. Department for Education.
16. Transforming the Workforce for Children Birth Through Age 8: A Unifying Foundation, Report in Brief for Educators and Caregivers, Washington (DC): National Academies Press (US); 2015 Jul 23, DOI: 10.17226/19401
17. Nguyễn Hồng Thuận, Phan Thị Hương Giang, 2023, Phát triển phẩm chất và năng lực cho trẻ mầm non theo các quan điểm giáo dục hiện đại, *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam*, tập 19, Số 09, năm 2023, Tr49-56)
18. Nguyễn Thị Hồng Thuận, Phan Thị Hương Giang, Phạm Thị Phương Thứ, Lê Thị Luận, 2022, Giáo dục mầm non ở một số quốc gia và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam, *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam*, tập 18, số S3, 2022, tr 78 – 84)
19. Trần Thị Thu Vân, (2021), Giáo dục sớm và bước khởi đầu làm cha mẹ, *Tạp chí Thiết bị Giáo dục*, số 233, kì 2 – 1/2021, tr111-113
20. Yingjing Wang (2024), Influence of Early Childhood Education on the Level of Development of Children, *International Journal of Education and Humanities* ISSN: 2770-6702 | Vol. 16, No. 2, 2024.